

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Sastamala:

Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Koulun henkilöstö edistää koulun turvallisuutta. Kouluilla on turvallisuussuunnitelma, jonka ajantasaisuudesta vastaa yksikön johtaja. Henkilöstö perehtyy suunnitelmassa määriteltyihin asioihin sekä tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin säädöksiin lukuvuoden alkaessa ja tarvittaessa.

Koulun järjestyssäännöt laaditaan koulun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien yhteistyönä. Välitunneilla on riittävästi välituntivalvoja.

Koulu yhteisö sitoutuu kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseen ja niihin puuttumiseen.

TURVALLISEN KOULUPÄIVÄN TAVOITTEET SASTAMALASSA:

- jokaisella mahdollisuus oppimiseen
- oppilaalle riittävä ohjaus, tuki ja opiskeluhoito
- kaikkien hyvinvointi
- yhteistyön sujuminen
- ongelmien ennaltaehkäisy

TURVALLISEN KOULUPÄIVÄN TOIMINTATAVAT:

- yhteistyö kaikkien aikuisten kesken
- oppilaiden yksilöllisyyden huomioiminen
- oppilaan oman vastuun ja oikeuksien tiedostaminen

Vastuu oppilaan terveellisestä ja turvallisesta koulupäivästä ja auttamisvelvollisuus ensiaputilanteessa on jokaisella koulu yhteisöön kuuluvalla aikuisella.

Pitkäaikaissairasta oppilasta tuetaan omahoidon toteuttamisessa koulupäivän aikana. Yhteistyössä oppilaan, huoltajien, koulun edustajien, kouluterveydenhuollon ja/tai erikoissairaanhoidon toimijoiden kesken sovitaan tapauskohtaisesti työnjako, vastuut ja toimintatavat. Pitkäaikaissairaana oppilaan koulupäivän aikana tapahtuvassa hoidossa käytetään apuna erillistä lääkärin antamaa tai muuta kautta saatua ohjetta, esimerkiksi diabeteksen tai muun pitkäaikaissairauden koulupäivän aikaisesta hoidosta (lääkehoidon suunnitelma). Oppilaan terveyden, turvallisuuden ja opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto oppilaasta siirretään hänen kanssaan työskenteleville aikuisille. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa ja olla osallisena esimerkiksi omien tavoitteiden asettamisessa, erilaisissa ryhmissä, yhteisön kehittämisessä sekä oppilaskuntatyössä. Kodin ja koulun yhteistyöhön kuuluvat muun muassa arvointikeskustelut, vanhempainillat, juhlat, tapahtumat ja mahdolliset kodin ja koulun päivät.

Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi Sastamalan perusopetuksessa

Sastamalan kaupungin perusopetuksen toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi muodostuu paikallisesta opetussuunnitelmasta seuraavassa kuvatus mukaisesti. Koulukohtaiset tarkentavat määrittelyt kuvataan koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Toimintamalliin liittyvää yhteistyötä ja mm. opiskeluhuollon ohjausryhmän toimintaa kuvataan myös Sastamalan perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmassa, joka on opetussuunnitelman liitteenä.

Kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukeminen sekä poissaolojen ennaltaehkäisy

Sastamalassa toteutetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta ilman oppimäärän laajentamista yksittäisessä oppiaineessa. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu tukee vertaissuhteiden kehittymistä, ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyttä. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen aiheita sisältyy moniin perusopetuksen aineiden opetussuunnitelmien sisältöihin Sastamalassa. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua on myös mahdollista yhdistää moniin opetussuunnitelman sisältöihin. Kouluilla on käytettävissä erilaisia materiaaleja tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun. Koulut valitsevat eri luokkatasoille sopivia materiaaleja ja päättävät, mihin opetussuunnitelman sisältöihin ja oppiaineisiin tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu yhdistetään. Tällä tavalla toteutettuna kokonaisuutena tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua toteutetaan viikoittain perusopetuksen kaikilla luokka-asteilla.

Kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan sekä poissaoloja ennaltaehkäistään koulujen päivittäisessä toiminnassa ja vastuu näistä kuuluu koko kouluyhteisölle. Kaikessa toiminnassa huomioidaan yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön tasot. Toimet suunnitellaan ja niiden toteutumista seurataan, koordinoidaan ja arvioidaan koulun lukuvuosisuunnittelun osana sekä koulukohtaisessa opiskeluhoitotyössä, jossa mukana ovat myös opiskeluhoollon ammattilaiset sekä oppilaiden ja huoltajien edustajat. Lukuvuosittain suunnitellut yhteisöllisyyttä, ryhmäytymistä ja nivelvaiheita tukevat toimet kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Myös mahdolliset tähän liittyvät monialaiset kokonaisuudet, teemaviikot ja tapahtumat kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukemiseen sekä poissaolojen ennaltaehkäisemiseen liittyvässä toiminnassa kouluissa tavoitellaan turvallisen ilmapiirin luomista, avointa vuorovaikutusta, yhteisöön kiinnittymistä ja kiireettömyyttä. Päivittäisissä kohtaamisissa on tärkeää edistää kaikkien yhteisön jäsenten sosiaalisia suhteita ja mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja olla osallisena. Näitä tavoitteita tuetaan varmistamalla riittävä tiedonsaanti toimintatavoista, avun saamisen mahdollisuuksista ja yhteistyötahojen tavoitettavuudesta sekä sujuvan kodin ja koulun yhteistyön avulla. Koulut tekevät yhteistyötä myös koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa sekä seuraavat systemaattisesti koululäsnäoloa, varmistavat riittävän tuen oppimiseen sekä puuttuvat kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan toimintamalliensa mukaisesti.

Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta

Sastamalassa luokanopettaja tai aineenopettaja kirjaa poissaolot Wilmaan, jonne merkitään myös poissaolon syy. Poissaolon syy selvitetään yhteistyössä huoltajan kanssa saman päivän

aikana. Näin jokaisen oppilaan poissaolotiedot tallentuvat kaikkien koulupäivien osalta Wilma-järjestelmään.

Sastamalan poissaolomallissa seurataan suunnitelmallisesti kaikkien perusopetuksen oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää sekä poissaoloihin liittyviä erityispiirteitä, joita ovat esimerkiksi jatkuvat myöhästelyt, poissaolojen keskittyminen tietyille viikonpäiville tai oppitunneille, luvattomat poissaolot tai epämääräiset poissaolot. Seuranta tehdään Wilman merkintöjen avulla.

Ensisijainen vastuu seurannasta yksittäisen oppilaan kohdalla on luokanopettajalla/luokanohjaajalla. Seuranta helpottavat Wilman automaattiset hälytykset poissaolomäärien täytyessä. Hälytykset lähtevät rajojen täytyessä huoltajalle, luokanopettajalle/luokanohjaajalle sekä koulunjohtajalle/rehtorille.

Luokanopettajan/luokanohjaajan lisäksi poissaolojen seuraaminen kuuluu kaikkien oppilaiden kanssa työskentelevien koulun ja opiskeluhuollon ammattilaisten tehtäviin. Tämä vastuu painottuu etenkin silloin yksittäisten oppilaiden poissaolojen seurannassa, kun kyse on poissaolojen erityispiirteistä, kuten esimerkiksi poissaolojen suhteellisen runsaasta määrästä tietyn aineen tunneilta ilman poissaolojen kokonaismäärän merkittävää nousua. Tässä seurannassa pohjana voivat olla Wilman merkinnät, arjen havainnot tai muuta kautta esiin tullut yleinen huoli oppilaasta. Kun yksittäisen oppilaan poissaoloasiaa aletaan hoitaa, sovitaan aina yksilöllisesti poissaolojen kohdennetusta seurannasta ja edetään yksilökohtaisen monialaisen opiskeluhuollon toimintamallien mukaisesti.

Luokkatasolla poissaoloja seuraa luokanopettaja/luokanvalvoja. Apuna poissaolojen seurannassa käytetään Wilma-järjestelmää. Luokkatason poissaolomääriä tarkastellaan myös koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä vähintään lukukausittain seuraavassa kuvatus mukaisesti.

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu syksyllä ja keväällä kokouksiin, joissa tarkastellaan lukukausittain poissaolojen tilannetta. Näissä kokouksissa käytetään Wilman avulla kerättyä tietoa poissaoloista: kaikkien luokkien osalta, koko koulun osalta sekä verraten näitä tietoja mahdollisesti käytettävissä oleviin aiempien vuosien sekä koko kunnan vastaaviin tietoihin. Yksittäisten oppilaiden asioita ei kuitenkaan koskaan käsitellä koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä. Tarvittaessa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä toimittaa pyydettyjä tietoja opetuksen järjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmälle ja toimii ohjausryhmän ohjeiden mukaisesti poissaolojen seurannassa.

Sastamalassa opetuksenjärjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmä tarkastelee joka lukuvuosi kaikkien Sastamalan perusopetuksen koulujen poissaoloista Wilmaan kertyneitä seurantatietoja. Ohjausryhmä tekee yhteistyötä koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien kanssa molemmin suuntaisessa vuorovaikutuksessa. Ohjausryhmä päättää lukuvuosittain, mitä tarkennettuja poissaoloihin liittyviä teemoja painotetaan tarkastelussa. Ohjausryhmä hyödyntää saatavilla olevia oman kunnan tai valtakunnan tason seurantatietoja.

Kaikessa poissaolojen seurannassa keskeistä on se, että kuka tahansa oppilaiden kanssa työskentelevä voi nostaa esiin poissaoloihin liittyvän huolensa ja konsultoida yhteistyötahoja. Konsultoinnin voi tehdä ilman oppilaan nimeä, mutta tärkeää on ottaa yhteyttä oppilaan huoltajaan tai muuhun oppilaan lailliseen edustajaan mahdollisimman varhaisessa

vaiheessa kaikissa erilaisissa poissaoloihin liittyvissä asioissa. Opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset ovat koulukohtaisen opiskeluhoitotyön kautta koko ajan seuraamassa poissaolojen tilannetta. Yksittäisen oppilaan poissaoloihin liittyen he saattavat olla mukana prosessin alusta asti tai liittyä mukaan eri vaiheissa yhdessä sovituilla tavoilla. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin ollaan yhteydessä viipymättä.

Poissaoloihin puuttuminen suunnitelmallisesti

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan Sastamalan poissaolomallin mukaisesti kaikissa Sastamalan perusopetuksen kouluissa. Poissaoloja seurataan aiemmin kohdassa ”Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta” kuvatun mukaisesti. Poissaoloihin puuttumisessa keskeistä on reagoiminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja se, että aloitteen voi tehdä kuka tahansa, jolla herää huoli oppilaan poissaoloihin liittyen. Monialainen työskentely pyritään käynnistämään mahdollisimman varhain.

Luokanopettaja/luokanohjaaja seuraa oman luokkansa poissaolojen määriä sekä poissaoloihin liittyviä erityispiirteitä. Kun Wilma-järjestelmä hälyttää ensimmäisen kerran tai herää poissaolojen erityispiirteisiin liittyvä huoli, luokanopettaja/luokanohjaaja ottaa yhteyttä huoltajaan. Yhteydenotossa selvitetään, onko aihetta huoleen ja jatkotoimenpiteisiin. Tarvittaessa sovitaan, miten asiassa edetään. Luokanopettaja/luokanohjaaja kirjaa Wilmaan nämä asiat ja yhteydenoton päivämäärän.

Mikäli poissaolot jatkuvat ja Wilma-järjestelmä lähettää seuraavan tason hälytyksen luokanopettajalle/luokanvalvojalle, huoltajalle ja rehtorille/koulunjohtajalle, edetään seuraavasti:

Luokanopettaja/luokanohjaaja:

- ottaa yhteyttä huoltajaan,
- kirjaa yhteydenoton Wilmaan samoin kuin ensimmäisen hälytyksen kohdalla
- keskustelee oppilaan kanssa ja
- arvioi tilanteen yhdessä rehtorin/koulunjohtajan kanssa.

Edellä kuvattujen poissaolorajojen täytyessä tai poissaolojen erityispiirteiden havaitsemisen lisäksi tarve puuttumiseen voi tulla aloitteena kouluyhteisön jäseneltä, opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiselta, oppilaalta, huoltajalta tai muulta taholta. Kun havaitaan tarve puuttua poissaoloihin, toimitaan suunnitelmallisesti edeten Sastamalan poissaolomallin mukaisesti. Etenemistä suunniteltaessa konsultoidaan tarvittaessa koulun opiskeluhoitopalveluiden toimijoita tai opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia ja keskustellaan oppilaan kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa on tärkeää aina pyrkiä kartoittamaan tilannetta mahdollisimman laajasti ja selvittää poissaolon syitä. Tavoitteena on tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä ja puuttua niihin. Tätä tehdään yhteistyössä oppilaan, huoltajien, koulun henkilöstön ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Paljon koulusta poissa oleva oppilas tarvitsee usein laajasti tukea.

Tilanteen jäsentyessä suunnitellaan ja aloitetaan tarvittavia tukitoimia. Tarvittaessa kutsutaan koolle opiskeluhoitopalveluiden yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä (MAR),

jonka toimintaa kuvataan tarkemmin opetuksenjärjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa. Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea sekä sovitaan vastuista ja tilanteen seurannasta. Tässä työskentelyssä pyritään etenemään systemaattiseen työtöön mukaisesti kartoittaen kokonaisuutta ja etsien yhdessä ratkaisuita. Kaikille osapuolille on tärkeää antaa mahdollisuus tulla kuulluksi.

Poissaoloihin puuttumisessa pyritään aina selvittämään syiden lisäksi poissaolon vaikutuksia. Runsas poissaolo haittaavat koulutyötä riippumatta siitä, mistä syistä ne ovat syntyneet. Poissaolot voivat vaikuttaa suoraan tai välillisesti oppilaan elämänhallintaan, sosiaalisiin suhteisiin, terveyteen, taitojen kehittymiseen ja oppimiseen. Poissaolon syiden ja vaikutusten selvittämisessä on tärkeää yhteistyö opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten, koulun henkilöstön, oppilaan ja huoltajien välillä. Tässä työssä apuna voidaan käyttää erilaisia kartoituksia, kyselyitä ja keskustelumenetelmiä. Tarvittaessa selvitetään pedagogisen tuen tarve ja terveyteen liittyviä asioita.

Poissaolon syiden ja vaikutusten selvittyä suunnitellaan yhteistyössä tarvittavia tukitoimia, sovitaan niiden toteuttamisesta, vastuista ja seurannasta. Oppilas voidaan tarvittaessa ohjata koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin. Kouluilla voi olla omia tukijärjestelmiä, tehtävänkuvia ja sovittuja toimintamalleja, joita hyödynnetään. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa. Tällöin on mahdollista hyödyntää valmiita toimintamalleja, jotka liittyvät esim. syrjäytymisen ehkäisemiseen, päihteisiin tai rikollisuuteen. Tarvittaessa suunnitellaan oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimet.

Ensisijainen tavoite on saavuttaa koululäsnäolo. Mikäli oppilas ei terveydentilan vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, harkitaan viimesijaisena keinona päätöksen tekemistä tilapäisestä vapauttamisesta enintään 4 kk:n ajaksi tai opetuksen poikkeavaa järjestämistä. Tilapäinen vapauttaminen kuvataan tarkemmin luvussa 7.5.2. Tilapäinen vapauttaminen edellyttää ajantasaista tuen tarpeen arviointia, suunnitelmaa ja päätöstä. Jos tilapäinen vapauttaminenkaan ei riitä tukemaan opetukseen osallistumista, opetuksen järjestämistä ja tarvittavia tukitoimia on suunniteltava entistäkin tarkemmin. Opetuksen poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 5.4.7.

Jos poissaolo jatkuu tukitoimista, monialaisesta yhteistyöstä ja seurannasta huolimatta, vaarana on oppilaan syrjäytyminen sekä normaalin kehityksen ja koulunkäynnin vaarantuminen. Tässä tilanteessa tehdään sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus.

Yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa

Huoltajille tiedotetaan Sastamalan kaupungin poissaolomallin mukaisista toimintakäytänteistä sekä ohjeistetaan huoltajia poissaolojen ilmoittamisen säännöistä. Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän sekä huoltajakyselyiden kautta huoltajilla on mahdollisuus olla mukana arvioimassa mallia ja suunnittelemassa käytänteitä. Vanhempainyhdistystoiminnan kautta huoltajilta voidaan pyytää lausuntoja tai ehdotuksia poissaolomalliin liittyviin asioihin. Vanhempainilloissa, tapaamisissa, arviointikeskusteluissa sekä kodin ja koulun välisessä viestinnässä huoltajilla on mahdollisuus käsitellä poissaolomallin mukaista toimintaa tai oppilaan poissaoloihin liittyviä asioita.

Jos yksittäisen oppilaan poissaoloihin liittyen herää huoli koulun henkilöstöllä tai opiskeluhuollon ammattilaisilla, huolen havainnut toimija ottaa yhteyttä huoltajaan tai muuhun oppilaan lailliseen edustajaan. Asian hoitaminen etenee yhteistyössä tavoilla, joita on kuvattu tarkemmin myöhemmin kohdassa ”Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä”.

Huoltajan tulee selvittää oppilaan kaikki poissaolot Wilmassa tai olemalla muuten yhteydessä opettajaan. Luokanopettaja tai luokanohjaaja kirjaa päivittäin oppilaiden poissaolotiedot Wilmaan. Yhteistyössä huoltajan kanssa selvitetään tarvittaessa saman koulupäivän aikana poissaolon syy. Wilma-järjestelmän tuella luokanopettaja tai luokanohjaaja seuraa oppilaiden poissaolomääriä. Kun poissaoloihin liittyen herää huoli, luokanopettaja tai luokanohjaaja ottaa yhteyttä huoltajaan. Asetettujen poissaolomäärien kohdalla otetaan aina joka tapauksessa yhteyttä huoltajaan. Tällöin arvioidaan yhdessä huoltajan kanssa sitä, millä tavalla edetään tai onko tarve ryhtyä toimenpiteisiin. Jos huoltajalla tai oppilaan muulla laillisella edustajalla herää huoli oppilaan poissaoloihin liittyen, hän voi ottaa yhteyttä koulun henkilöstöön tai opiskeluhuollon ammattilaisiin. Yhteydenottotapoja kuvataan myöhemmin tarkemmin kohdassa ”Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä”.

Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän toiminta poissaolomallin mukaisen toiminnan koordinoinnissa

Sastamalan kouluissa toteutetaan koulukohtaista opiskeluhoitotyötä koulun päivittäisessä arjessa koulun henkilöstön ja yhteistyötahojen yhteistyössä. Koulun rehtori/koulunjohtaja vastaa koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän toiminnasta. Koulukohtaiseen opiskeluhoitoryhmään kuuluvat koulun edustajat, opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset, oppilaiden ja huoltajien edustus sekä mahdollisesti muita yhteistyötahoja. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu ja hoitaa asioita tarpeiden mukaan vaihtelevalla kokoonpanolla. Toiminnassa varmistetaan moniammatillisuus sekä oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu syksyllä ja keväällä toimintaa arvioiviin ja suunnitteleviin kokouksiin, joissa koordinoidaan poissaolomallin mukaista toimintaa sekä arvioidaan poissaolomallin mukaisia toimintatapoja. Arvioinnissa huomioidaan toiminta yksilön, luokan ja koko koulun tasolla. Yksittäisten oppilaiden asioita ei kuitenkaan koskaan käsitellä koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä. Kokoontumisissa tarkastellaan koulun ja luokkien poissaolojen yhteismääriä hyödyntäen saatavilla olevaa vertailutietoa esim. aiemmilta vuosilta tai koko kunnan vastaavista määristä. Tarvittaessa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä toimittaa pyydettyjä tietoja opetuksenjärjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmälle tai tekee itse ehdotuksen tai pyynnön ohjausryhmälle.

Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä

Yhteistyö opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa voi alkaa poissaoloihin liittyvissä asioissa prosessin eri vaiheissa. Kaikessa toiminnassa tavoitteena on päästä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteistyössä puuttumaan poissaoloihin, selvittämään tilannetta ja toteuttamaan tukea. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kautta opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset ovat mukana kaikkia oppilaita koskevassa poissaolojen ehkäisemisessä ja kouluun kiinnittymisen tukemisessa. Tämän toiminnan rakenteet ja käytänteet sovitaan koulujen kanssa lukuvuosittain ja niitä koordinoidaan koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä, johon kaikki opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset kuuluvat.

Opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten ja koulun henkilöstön välisen yhteistyön tärkeä osa on **konsultaatio**. Koulun henkilökunnalla ja huoltajilla on oikeus saada psykologin tai kuraattorin konsultaatiota liittyen oppilaan tilanteeseen ja tarvittaessa kriisitilanteissa ilman oppilaan suostumusta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 11 §:n mukaan oppilaitoksen ja opiskeluhoitopalveluiden henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoitopalveluiden etuuksia ja palveluja.

Konsultaatio voidaan toteuttaa nimettömänä konsultointina keskustellen opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa, Wilma-viestillä tai mahdollisesti tätä varten järjestettynä konsultaatiovastaanottoaikana tai etäyhteyksiä hyödyntäen. Tavoitteena on konsultaation toteutuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Oleellista on huolen jakaminen ja asian yhdessä miettiminen. Konsultaation yhteydessä pohditaan sitä, onko tarve ryhtyä toimenpiteisiin ja miten tarpeen tullen edetään. Tarvittaessa pohditaan myös mahdollisuuksia vaikuttaa yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kautta.

Moniammatilliset kokoontumiset ovat yksi oppilaan poissaoloihin liittyvän yhteistyön muoto. Näissä tilanteissa oppilas ja/tai huoltaja ovat mukana. Aloite kokoontumiseen voi tulla oppilaalta, huoltajalta, koulun henkilöstöltä tai opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiselta. Kokoontumisessa oleellista on, että eri tahot yhdistävät tietonsa ja osaamisensa, ja tilanteeseen tartutaan mahdollisimman varhain. Tavoitteena on aina edetä systemaattisesti etsien yhteistä ymmärrystä oppilaan kouluun kiinnittymisen tukemisessa. Jos koolle on kutsuttu yksilökohtaisen opiskeluhoitopalveluiden moniammatillinen asiantuntijaryhmä, edetään tämän ryhmän toimintaan liittyvien lakien ja käytänteiden mukaan. Kokoontumisessa sovitaan aina etenemisestä, viestinnästä ja seurannasta.

Opiskeluhoitopalveluihin voi ohjautua:

- oppilaan tai huoltajan oman yhteydenoton kautta. Oppilaat ja huoltajat voivat ottaa yhteyttä suoraan kuraattoriin tai psykologiin puhelimitse, tekstiviestillä, Wilma -viestillä tai sähköpostitse. Yhteydenotossa tulee huomioida tietoturvan toteutuminen. Kouluterveydenhuolto toimii pääasiassa ajanvarauksella. Terveystieteiden avoimelle vastaanotolle oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan mieltään painavista asioista koulukohtaisesti sovittuina aikoina. Terveystieteiden tavoittaa puhelimitse, Wilman kautta tai tulemalla avoimelle vastaanotolle. Lääkärin vastaanotolle aika varataan aina sovituksi.
- muun tahon yhteydenoton kautta. Oppilaan luvalla yhteydenoton voi tehdä perheenjäsen, ystävä, koulun henkilökunta tai muu yhteistyökumppani.

- moniammatillisen kokoontumisen kautta. Tätä toimintaa kuvataan tarkemmin edellä.

Yhteistyön etenemisestä sovitaan oppilaan yksilöllisen prosessin mukaisesti.

Opiskeluhoitopalveluiden ammattilaiset kirjaavat tarvittavat tiedot omiin rekistereihinsä.

Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon kuuluvat asiat kirjataan lain edellyttämällä tavalla. Tätä kuvataan tarkemmin opetuksenjärjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Yhteistyön muotoja voivat olla:

- Opiskeluhoollon ammattilaisten suorittamat tarkemmat taustasyiden selvitykset esim. poissaolokyselyiden avulla (kuraattori), oppimisvaikeuksien selvitykset (koulupsykologi) tai somaattisten sairauksien yhteyden kartoittaminen (terveydenhoitaja ja koululääkäri).
- muiden tahojen konsultointi yhteistyössä
- koulun ulkopuolisten tahojen kanssa tehtävän yhteistyön suunnittelu ja toteutus
- monitoimijainen ja kokonaisvaltainen koulukäyntikyvyn kartoitus
- oppilaan ja perheen palveluiden yhteen sitominen suunnitelmallisella yhteistyöllä
- interventioiden suunnittelu ja toteuttaminen
- henkilökohtaisen suunnitelmallisen tuen järjestäminen koululäsnäolon helpottamiseksi ja esteiden poistamiseksi
- kohdennettu työskentely luokka-/ryhmätasolla

Terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö

Kouluterveydenhoitaja kutsuu terveystarkastukseen kaikki peruskoulun oppilaat vuosittain. Laajat terveystarkastukset toteutetaan 1., 5. ja 8. luokilla. Luokilla 2., 3., 4., 6., 7. ja 9. toteutetaan terveydenhoitajan terveystarkastukset. Nämä tarkastukset ovat laajoihin verrattuna suppeampia. Huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua myös näihin terveystarkastuksiin. Huoltajan saavat terveystarkastuksesta kirjallisen tai sähköisen palautteen tai heihin otetaan yhteyttä muilla tavoin, jos he eivät ole olleet mukana tarkastuksessa. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden terveystarkastukset toteutetaan myös vuosittain.

Laaja tarkastus sisältää terveydenhoitajan ja lääkärin terveystarkastuksen sekä [opettajan arvion oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa](#) (valmis lomake). Laajassa terveystarkastuksessa terveydenhoitaja ja lääkäri selvittävät sekä tukevat koko perheen hyvinvointia. Huoltaja kutsutaan sekä terveydenhoitajan että lääkärin laajoihin tarkastuksiin mukaan. Tarkastus tilastoidaan laajana, jos huoltaja on osallistunut jompaankumpaan tarkastukseen eli terveydenhoitajan tai lääkärin tarkastukseen. Laajojen tarkastusten päätteeksi tehdään luokkayhteenveto luokkakohtaisesti ilman oppilaskohtaisia tunnistetietoja. Yhteenvetoa hyödynnetään yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä.

Toimintamallin seuranta ja kehittäminen

Toimintamallista tehdään jatkuvaa seurantaan kerätyn tiedon ja havaintojen avulla. Seurantatietoa saadaan Wilman koonneista. Opetuksen järjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmä tarkastelee vuosittain toimintamallia kerätyn seurantatiedon ja koulukohtaisilta opiskeluhuoltoryhmiltä kerätyn palautteen pohjalta. Toimintamallin toteutumista arvioidaan osana koulun itsearviointia.

...

5.4.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Sastamala:

Oppilaalla on ensisijaisesti oikeus opiskella oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävään opetukseen siirrytään vasta, kun oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi eikä tukitoimista tai oppimäärien rajaamisesta huolimatta pysty opiskelemaan oppiaineittain. Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen oppilaiden koulupolkua on useimmiten suunniteltu yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kanssa jo ennen koulun aloitusta. Sastamalassa toiminta-alueittain opiskelevia oppilaita on erityisesti Muistolan koulun erityisluokissa.

Toiminta-alueittain opiskeleville oppilaille tehdään ~~1.8.2026 alkaen~~ hallintopäätös opetuksen järjestämisestä 20 i § (oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen) perusteella. Päätöksen tekevä viranhaltija määräytyy Sivistyspalveluiden delegointipäätöksen perusteella. ~~31.7.2026 asti sovelletaan voimassa olevaa lainsäädäntöä pidentäytystä oppivelvollisuudesta:~~

Toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat ovat mukana koulun yhteisessä arjessa esimerkiksi välitunneilla ja ruokailussa. Oppilaat myös pääsääntöisesti osallistuvat koulun yhteisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin silloin, kun se on oppilaan edun mukaista.

Oppilaan yksilölliset tavoitteet kirjataan oppilaan oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan. Tuen toteuttamisen suunnitelmassa on myös tietoa opetusmenetelmien, materiaalien ja opetusmenetelmien käytöstä ja toimivuuden arvioinnista. Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määriteltyihin tavoitteisiin. Arviointi on sanallista.

Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden kohdalla tulee huomioida opettavien asioiden merkitys ja hyöty sekä sopivuus. Oppimiselle on annettava riittävästi aikaa. Kertaaminen, toistaminen ja ylioppiminen, sekä eri ympäristöissä opiskelu auttavat toivotun lopputuloksen saavuttamisessa. Toiminta-alueittain opiskelussa on tärkeää muistaa opetuksen monikanavaisuus ja konkreettisuus. Myös ilon ja oppimisen riemun löytäminen on tärkeää jokaiselle oppilaalle.

Kullakin oppilaalla on oikeus itselleen soveltuvan kommunikointitavan käyttöön. Kunkin oppilaan yksilölliset kommunikoinnin tavat ja keinot kirjataan oppilaan tukea koskevaan

suunnitelmaan. Oppilailla on mahdollisuus omien vahvuuksiensa mukaisesti osallistua ohjaajan tuella yleisopetuksen ryhmien tai muiden erityisluokkien toimintaan opettajien suunnitteleamalla tavalla. Mahdollinen osallistuminen yhteistyöluokan opetukseen ja toimintaan suunnitellaan ja kirjataan oppilaan omaan tukeaan koskevaan suunnitelmaan.

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen opetussuunnitelmaa täydennetään koulukohtaisesti koulun lukuvuosisuunnitelmassa niissä kouluissa, joissa järjestetään opetusta toiminta-alueittain. Lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan koulukohtaiset käytännöt opetuksen toteuttamisessa, yhteistyössä ja oppilaiden osallisuuden edistämässä.

...

6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Sastamala:

Sastamalassa arviointikulttuurin kehittämisen painopisteeksi on nostettu laadukas arviointikeskustelu. Arviointikeskustelu on osa monipuolista arviointia, joka ohjaa ja kannustaa opiskelua sekä kuvaa, miten hyvin oppilas on saavuttanut kasvulle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Samalla se antaa sekä oppilaalle että huoltajalle tietoa arvioinnin perusteista ja soveltamisesta, oppilaan edistymisestä, vahvuuksista sekä niistä oppimisen alueista, joita on kehitettävä.

Sastamalassa arviointikeskustelu, jossa on mukana oppilas, huoltaja ja tarvittaessa muita oppilaan koulunkäynnin tuen takia välttämättömiä henkilöitä, järjestetään vuosiluokilla ~~4-6~~ **1-3** marras-helmikuussa, jotta arviointikeskustelussa voidaan tehdä myös tavoitteenasettelua jäljellä olevan lukuvuoden osalta. Arviointikeskusteluja varten on luotu yhtenäinen arviointikeskustelun runko, jota opettaja käyttää oppilaan iän ja kehitystarpeiden mukaisesti (Liite 3).

Seitsemännellä luokalla tiedotetaan huoltajille opintojen aikaisesta sekä päättövaiheen arvioinnin perusteista ja soveltamisesta. Yläkoulussa luokanohjaaja tai aineenopettajat käyvät oppilaan kanssa arviointikeskustelun 8. vuosiluokan aikana. Koulukohtaisesti määritellään keskustelujen tarkempi toteutus. Tarvittaessa keskusteluun voivat osallistua huoltajat tai muut oppilasta opettavat opettajat.

Liitteet:

[Arviointikeskustelun runko, liite 3](#)

6.1.1. Formatiivinen arviointi

Sastamala:

Sastamalan kouluissa kehitetään monipuolisia itsearvioinnin menetelmiä. Tavoitteena on oppilaan itsearvioinnin edellytysten tukeminen.

Vuosiluokkien 1.–2. itsearvioinnissa korostuu myönteinen käsitys itsestä oppijana ja koululaisena

Vuosiluokkien 3.–4. itsearvioinnissa korostuu koululaisen taitojen arviointi.

Vuosiluokkien 5.–6. itsearvioinnissa korostuvat ryhmätöytäitojen sekä sosiaalisten taitojen arviointi.

Vuosiluokkien 7.–9. itsearvioinnissa korostuvat opiskelumotivaation ja -asenteen sekä työn tekemisen taitojen arviointi.

6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet

Sastamala:

Lukuvuoden alussa huoltajille ja oppilaille tiedotetaan arvioinnin periaatteet ja käytänteet. Opettajat käyvät oppilaiden kanssa oppiaineittain läpi arvioinnin kohteena olevat tavoitteet lukuvuosittain. Lukuvuoden aikana tiedotetaan huoltajille oppilaan opinnoista, työskentelystä ja käyttäytymisestä suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin. Oppilaiden huoltajille tarjotaan myös mahdollisuutta keskustella lapsensa koulunkäynnistä tarvittaessa.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset. Arvioinnissa tulee huomioida oppilaan kehittyvä suomen kielen taito, kun oppilaan äidinkieli on muu kuin opetuskieli. Oppilaille annetaan tilaisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan monipuolisesti kielivarantoaan hyödyntäen ja esim. täydentää kokeita suullisesti ja kysyä tarkentavia ohjeita kysymyksistä.

6.5. Käyttäytymisen arviointi

Sastamala:

Käyttäytymisen arvioinnissa erityisen tärkeä on huolehtia, että arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin eikä muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä se vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon. Päätö- ja erotodistukseen käyttäytymisen arviota ei merkitä. Käyttäytymisen lukuvuosiarviointi annetaan erillisellä liitteellä vuosiluokilla 1–3. Vuosiluokkien 4-8 lukuvuositolodistuksissa sekä vuosiluokkien ~~7-9~~ 4-9 välitolodistuksissa annetaan numeroarvosanat (Liite 1 Käyttäytymisen arviointi luokilla 4-9). Koulut tiedottavat huoltajia käyttäytymisen arvioinnin kriteereistä.

[Käyttäytymisen arviointi vuosiluokilla 4-9 Sastamalassa, liite 1](#)

6.6. Sastamala: Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, keskustellaan asiasta huoltajan ja oppilaan kanssa sekä sovitaan toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi. Oppilaan siirtymisestä seuraavalle vuosiluokalle voidaan päättää, vaikka

hänellä olisi hylättyjä arvosanoja sekä luokalle jättämisestä, vaikka oppilaalla ei olisi hylättyjä arvosanoja. Oppilasta ja huoltajaa kuullaan asiasta.

Ennen luokalle jättämistä oppilaalle varataan mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot hylätyssä oppiaineessa. Tämä mahdollisuus voidaan järjestää lukuvuoden viimeisten kouluviikkojen aikana tai lukuvuoden päättymisen jälkeen.

6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Sastamala:

Valinnaiset aineet määritellään koulukohtaisesti vuosisuunnitelmissa tai niihin liitettävissä valinnaisainetarjottimissa.

Valinnaisaineiden opetuksen sijoittaminen eri vuosiluokille ilmenee Sastamalan perusopetuksen tuntijaosta.

6.8. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Sastamala:

Valinnaisaineiden tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit kuvataan koulun valinnaisainetarjottimessa tai koulun vuosisuunnitelmassa. Valinnaisten aineiden päättöarviointi suoritetaan suhteessa valinnaisaineoppaassa määriteltyihin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Päättöarvioinnissa valinnaisaineiden arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden luvun 6.8.4 mukaan.

6.11.2. Lukuvuositoldistus

Sastamala:

Lukuvuoden päätteeksi oppilas saa lukuvuositoldistuksen vuosiluokilla 1–8. Vuosiluokan 9 päätteeksi annetaan päättötodistus.

Sastamalassa vuosiluokilla 1–2 todistuksessa arvioidaan sanallisella asteikolla, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet äidinkielessä ja matematiikassa. Muiden oppiaineiden tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan hyväksyty/hylätty -merkinnällä.

Vuosiluokalla 3 arvioidaan kaikkien oppiaineiden tavoitteiden saavuttaminen sanallisella asteikolla.

Vuosiluokilla 4–9 oppilas saa numeroarvioinnin kaikista yhteisistä oppiaineista.

Käyttäytymisestä annetaan numeroarviointi vuosiluokilla 4–8. Vuosiluokilla 1–3 annetaan lukuvuositoldistuksen liitteenä sanallinen käyttäytymisen arviointi. Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä valinnaisten aineiden arviointi toteutetaan lukuvuositoldistuksissa

opetussuunnitelman perusteiden kohdan 6.7. mukaan. Päätösarvioinnissa valinnaisaineiden arviointi toteutetaan opetussuunnitelman perusteiden luvun 6.8.4 mukaan.

Jos oppilas opiskelee oppiaineessa hallintopäätöksellä rajattua oppimäärää, oppiaineen arviointi tapahtuu sanallisella asteikolla vuosiluokilla 1–9 lukuun ottamatta päättötodistusta. Päättötodistuksessa hyväksytyt suorituksen numeroarvosana on 5 tähtimerkinällä.

6.11.3. Välitodistus

Sastamala:

Kirjallisen väliarvioinnin korvaa ~~1-6~~ 1-3 vuosiluokilla arviointikeskustelu, jonka jokainen oppilas käy lukuvuoden aikana Sastamalan perusopetuksen arviointisuunnitelman mukaisesti (Liite 2). Arviointikeskustelun käyminen dokumentoidaan Wilmaan.

Vuosiluokilla ~~7-9~~ 4-9 annetaan välitodistuksessa arviointi numeerisesti.

[Sastamalan perusopetuksen arviointisuunnitelma, liite 2](#)

6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus

Sastamala:

Sastamalassa käytetään Primuksella luotua yhtenäistä opetussuunnitelman perusteiden mukaista päättötodistus pohjaa.

6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

Sastamala:

Erityiseen tutkintoon voivat osallistua esimerkiksi kotiopetuksessa olevat lapset ja nuoret, joiden oppivelvollisuuden edistymisestä vastaavat heidän huoltajansa. Erityisellä tutkinnolla voidaan osoittaa aiempaa osaamista myös tilanteessa, jossa sovelletaan opetuksen poikkeavaa järjestämistä. Tätä kuvataan luvussa 5.4.7.

Mikäli huoltaja haluaa kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen saavan opinnoistaan todistuksen, jossa todetaan kotiopetuksessa suoritettut opinnot ja annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana osaamisen tasosta, on oppivelvollisen osallistuttava perusopetuslain 38 §:n mukaiseen erityiseen tutkintoon.

Huoltaja pyytää kirjallisesti kotiopetuksessa olevalle oppilaalle opinnoistaan perusopetuksen todistusta vastaavan todistuksen, jossa todetaan suoritettut opinnot ja annetaan sanallinen tai numeroarvosanat osaamisen tasosta kyseisen vuosiluokan käytännön mukaisesti.

Oppilas osallistuu osaamisen arviointiin suorittamalla kokeita sekä erilaisia suullisia ja kirjallisia näyttöjä osaamisestaan oppiaineiden opettajan antaman ohjeen mukaan. Tilaisuus osaamisen näyttämiseen järjestetään lukuvuoden lopussa. Tutkinnossa tutkiva opettaja

arvioi osaamisen tason suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain määriteltyihin tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin.

...

7.3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen

Sastamala:

Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat kaikille oppilaille kuuluvaa tukea. Ryhmäkohtaista tukea annetaan sekä ennaltaehkäisevästi että heti tuen tarpeen ilmetessä oppilaan omassa opetusryhmässä. Jo lukuvuotta suunniteltaessa pyritään ennakoimaan ja varmistamaan riittävät resurssit koulukohtaisesti ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin eli yleiseen tukiopetukseen, opetuskielen tukiopetukseen ja erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä. Resurssien suunnittelusta ja jakamisesta kouluille vastaavat opetuspäällikkö ja rehtorit yhteistyössä koulunjohtajien kanssa.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on tarjottava vähintään 0,122 h viikossa oppilasta kohden. Koulukohtainen suunnitelma ryhmäkohtaisten tukimuotojen tarjoamisesta ja jakautumisesta eri tukimuotoihin ja koulun eri opetusryhmille kirjataan koulun vuosisuunnitelmaan. Koulukohtaisen suunnitelman laatimisesta ja kirjaamisesta vastaavat koulunjohtajat ja rehtorit.

Rehtorit ja koulunjohtajat vastaavat siitä, että ryhmäkohtaisia tukimuotoja tarjotaan koulussa riittävästi. Ryhmäkohtaisiin tukitoimiin suunnattua resurssia tarkastellaan ja tarvittaessa muutetaan myös lukuvuoden aikana. Ryhmäkohtaisen tuen tarpeen arviointi ja suunnittelu onkin jatkuvaa. Tätä arviointia lukuvuoden aikana tekevät koulunjohtajat, rehtorit ja opetuspäällikkö yhteistyössä koulujen opetushenkilöstön kanssa. Koulun tasolla ryhmäkohtaisen tuen toteuttamista seuraavat ja koordinoivat koulunjohtajat ja rehtorit yhteistyössä erityisopettajien kanssa. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelua ja seuranta voidaan tehdä myös koulun pedagogisessa tiimissä, jolloin suunnittelussa voidaan hyödyntää myös moniammatillista yhteistyötä.

Opetusryhmän tasolla ryhmäkohtaisen tuen tarvetta, toteuttamista ja riittävyttä suunnitellaan ja arvioidaan oppilasryhmää opettavien opettajien yhteistyönä. Tuen tarpeiden havainnointi ja tarvittavan tuen antaminen kuuluvat kaikille opettajille kaikissa kasvatus- ja opetustilanteissa. Vähintäänkin ryhmän luokan- tai aineenopettaja ja erityisopettaja ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa yksittäisen opetusryhmän tukea. Suunnittelussa arvioidaan, millä oppitunneilla tai missä asioissa ryhmäkohtaista tukimuotoa (yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta tai erityisopettajan opetusta muun opetuksen yhteydessä) tarvitaan tai siitä olisi eniten hyötyä. Isommassa koulussa ryhmäkohtaista tukea voidaan suunnitella rinnakkaisluokkien tai luokkaparien tai saman aineen aineenopettajien yhteistyönä.

Erityisopettajan konsultaatiota voidaan hyödyntää myös luokan arjen ja koko luokkaa tukevien käytäntöjen, struktuurien ja oppimisympäristön suunnittelussa. Kouluittain on suunniteltu konsultaatiota tekevät erityisopettajat ja erityisopettajan konsultaatioon käytettävissä oleva aika, joka riippuu koulun koosta. Erityisopettaja osallistuu tuen tarpeiden tunnistamiseen myös erilaisia arviointi- ja kartoitusmateriaaleja hyödyntämällä. Ajantasaiset koko Sastamalassa käytettävät tuen tarpeen tunnistamisen materiaalit kootaan erityisopettajien yhteiseen vuosikelloon.

Osana ennaltaehkäisevää työtä ja tuen toteuttamisen seuranta ja suunnittelua Sastamalassa tehdään kaikista luokista tukikartoitus vähintään yhden kerran lukuvuodessa. Tukikartoituksen kokoa luokanopettaja tai luokanvalvoja. Tällä pyritään tunnistamaan ja seuraamaan oppilaiden tuen tarvetta säännöllisesti ja suuntaamaan tukimuotoja. Tavoitteena on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tukimuotojen järjestäminen. Tukikartoitukset käydään läpi koulun pedagogisessa tiimissä.

Yhteinen työ tuen suunnittelemisessa ja toteuttamisessa edellyttää myös yhteistä aikaa. Yhteisen suunnittelun käytännöt sovitaan kouluittain ja kirjataan vuosisuunnitelmaan.

Koko opetusryhmään kohdistuva ryhmäkohtainen tuki (esim. erityisopettaja on samanaikaisopettajana luokassa tai opetusryhmään on resursoitu toinen opettaja tuen toteuttamiseksi) voidaan kirjata työjärjestykseen. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttaminen kirjataan Wilmaan. ~~siltoin, kun tuki kohdistuu osaan opetusryhmää (yleisessä tukiopetuksessa, opetuskielen tukiopetuksessa tai erityisopettajan antamassa opetuksessa muun opetuksen yhteydessä pienessä ryhmässä). Mikäli esim. yleinen tukiopetus toteutuu jaksona pitemmän ajanjakson aikana, tästä riittää yksi kirjaus, jonka seurantaan merkitään toteutuneiden oppituntien määrä.~~

7.4.1. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Sastamala:

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan **opetuksesta vastaavat** opettajat. Mukana arvioinnissa on myös erityisopettaja tai erityisluokanopettaja. Oppilaan omat näkökulmat selvitetään ja otetaan huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Myös oppilaan huoltajalla tai tämän laillisella edustajalla on oltava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin.

Tuen tarpeen arvioinnin laatimisesta vastaavat rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, luokanvalvoja sekä aineenopettaja koulun vuosisuunnitelmassa määritellyn tehtävänjaon mukaan. Jos tuen tarpeen arviointi edellyttää monialaista osaamista, osallistuvat arviointiin tarvittavat opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma, myös sitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi tai toteuttaminen ei edellytä moniammatillista yhteistyötä, mutta se voi tukea oppilaan tuen suunnittelemista. Moniammatillista yhteistyötä on tehtävä erityisesti silloin, jos oppilaskohtaiset tukitoimet eivät riitä tukemaan oppilasta riittävästi. Moniammatillista yhteistyötä tehdään ensisijaisesti

opiskeluhoitopalveluiden kanssa. Opiskeluhoillon ammattilaisten kanssa sovitaan koulukohtaisesti säännöllisiä kalenterivarauksia, joita voidaan hyödyntää yhteisöllisen tai yksilökohtaisen opiskeluhoillon lisäksi myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen asioissa, kun tarvitaan moniammatillista osaamista. Yksittäisen oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen asiaa voidaan käsitellä tällaisessa moniammatillisessa pedagogisessa tiimissä tai opettajat voivat konsultoida opiskeluhoillon ammattilaisia ryhmän tai oppilaan asiassa. Moniammatillisessa yhteistyössä oppilaan asiassa asiantuntijoina voivat olla myös oppilaan kuntouttajat kuten puheterapeutti tai neuropsykologi.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä moniammatillinen yhteistyö ei ole opiskeluhoiltoa. Opiskeluhoillon käytännöt kuvataan opiskeluhoiltosuunnitelmassa. Moniammatillisen yhteistyön käytäntöjä kehitetään yhteistyössä koulun ja opiskeluhoillon ammattilaisten kesken. Paikallinen perhekeskusverkosto ja opiskeluhoillon ohjausryhmä tekevät yhteistyötä opiskeluhoillon toteuttavan hyvinvointialueen kanssa yhteisten toimintamallien kehittämisessä.

7.4.2. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Sastamala:

Oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laativat oppilaan **opetuksesta vastaavat** opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa (tai huoltajan laillisen edustajan) kanssa. Suunnitelma on mahdollista laatia myös tilanteissa, joissa yhteistyölle on huoltajasta johtuva este. Lähtökohtaisesti arvioinnin ja suunnitelman laatimiseen kuuluva yhteistyö tarkoittaa yhteistä tapaamista. Käytännön toteutumisen kannalta on tärkeää, että ne henkilöt, jotka suunnitelmaa toteuttavat, osallistuvat myös sen laatimiseen. Erityisopettaja osallistuu suunnitelman laatimiseen. Tuen suunnitelman laatimisesta vastaavat rehtori, oppilaanohjaaja, erityisopettaja, luokanvalvoja sekä aineenopettaja koulun vuosisuunnitelmassa määritellyn tehtävänjaon mukaan.

Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyttä arvioidaan aina, kun oppilaan tarpeet sitä edellyttävät. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa ja tarvittaessa useammin. Jos oppilaan kohdalla poiketaan perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista, tuen toteuttamisen suunnitelma tarkistetaan ja tavoitteet, sisällöt ja tukitoimet suunnitellaan syyslomaan mennessä tai kahden kuukauden kuluessa oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen päätöksestä.

Tuen tarpeen arvioon ja tuen suunnitelmaan kirjataan vain oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviä asioita. Oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia ei kuvata, vaan tarvittavat asiat ilmaistaan asioina ja taitoina, joita voi pedagogisesti harjoituttaa koulussa.

...

~~7.6.2. Pidennetty oppivelvollisuus (voimassa 31.7.2026 saakka)~~

Sastamala:

Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset. Heitä ovat muun muassa näkö- ja kuulovammaiset sekä muutoin ruumiillisesti tai henkisesti vaikeasti vammaiset tai kehityksessään viivästyneet lapset. Myös vaikea sairaus voi olla syynä pidennettyyn oppivelvollisuuteen. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista.

Pidennetyn oppivelvollisuuden päätöksen saanut lapsi voi huoltajien niin halutessa osallistua oppivelvollisuutta edeltävään esiopetukseen. Tämä oikeus hänellä alkaa sen vuoden syyslukukauden alussa, jolloin hän täyttää viisi vuotta.

Sastamalassa pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat oppilaat voivat olla esiopetuksessa päivähoidon tai koulun esiopetusryhmissä. Koulujen erityistalouksiin sijoittumista esiopetuksessa voidaan harkita lapsen etu ja opetuksen järjestämisen edellytykset huomioiden.

Sastamalassa pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien oppilaiden opetus voidaan järjestää oppilaan tarpeet ja opetuksen järjestämisen edellytykset huomioiden joko yleisopetuksen ryhmässä tai osittain tai kokonaan erityistalouksessa. Vaativan tuen opetusta Sastamalassa järjestetään pääosin Muistolan koulussa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvan oppilaan opetuksen järjestämisen yksityiskohdat määritellään tuen suunnitelmassa. Tuen päätöksessä määritellään oppilaan pääasiallinen opetusryhmä, oppilaskohtaiset tukitoimet, mahdolliset avustaja- ja tukipalvelut sekä mahdolliset yksilöllistetyt oppiaineet tai jatkossa poikkeamiset perusopetuksen oppimäärästä.

Sastamalassa on tavoitteena kehittää joustavia esi- ja alkuopetuksen muotoja. Ratkaisut ryhmäsijoituksista tehdään aina yksilökohtaisesti ja harkiten. Yhteistyö nivelvaiheissa päivähoidon ja esiopetuksen välillä sekä esiopetuksen ja koulun välillä on olennaista erityisesti pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden kohdalla. Näin voidaan varmistaa riittävä tiedonkulku ja tuen jatkumo. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan oppivelvollisuuden suorittamista on syytä suunnitella varhain. Vanhemmille ja oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus tutustua tulevaan kouluun riittävän ajoissa ja huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön tulee kiinnittää erityistä huomiota. Oppivelvollisuuden aloittamisvaiheessa pidetään siirtopalaverit, joilla varmistetaan tiedonsiirto ja tuen jatkumo.

Pidennettyä oppivelvollisuutta harkittaessa huomioidaan asiantuntijoiden lausunnot, päivähoidon henkilöstön sekä huoltajien näkemykset. Päätös tuesta ja pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään Sastamalassa sivistyspalveluiden delegointipäätöksessä kirjatulla tavalla. Tuen päätös ja päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta voidaan tehdä ennen esiopetuksen alkamista ilman sitä edeltävää tehostettua tukea ja pedagogista selvitystä, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvioinnin perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästyminen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten.